№ 77 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na 1/2 hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś
wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·
na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 77 (169) Hod II. Wilnia. 25 wieraśnia 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Krajowaja Rada Litwy.

U Kasino „Militär-Verwaltung Litauen", pry Sw.-Jurskim pr., 23 wieraśnia adbyłosia uročystaje naznačeńnie Krajowaj Rady Litwy.

Ad imi litwinoŭ Basanawičius zwiarnusia da načalnika upraŭleńnia Litaŭen s pramowaj, u katoraj miž inšym skazaŭ:

„22 wieraśnia my zwiarnulisia da Hłaŭnakamandujučaho na ŭschodzie, prynca Leopolda Bawarskaho, z adresamu katorym miž inšym zajawili: „My dziakujem, što wydatnym mnžam z usich čaściej Litwy dadziena mahčymaść sabracca ŭ našaj staroj stalicy i abmieniacca dumkami ab budučynie našaho narodu i jaho baćkaŭščyny... Urešci nastupaje moment, kali litwiny majuć nadzieju adbudawać samabytnuju dzieržawu na nacyonalnaj asnowie... Pry hetym my budziem dabiwacca, kab usie žychary našaj staronki atrymali prawy, jakimi karystajucca ŭžo daŭno žychary kulturnych dzieržaŭ. My prosim pazwaleńnia na utwareńnie z usich kruhoŭ narodu narodnaho predstaŭnictwa, daŭšy jamu prawo ješče ŭ časi wajny pryłažyć ruku da adbudowy Litwy".

Kniaź Izenburg-Birštein adkazaŭ pramowaj, haworučy miž inšym:

„... Supolnie z nasialeńniem kraju budzie pačata praca dziela adbudowy Litwy. Dziela hetaj mety Ob Ost sazywaje Krajowuju Radu Litwy, katoraja pad kirunkam Militär-Verwaltung pawinna budzie radzić ab asnowach budučaho upraŭleńnia i haspadarki Litwy. Litwa pawinna stacca kulturnaj staronkaj, dajučy ŭsim swaim žycharom — pry zachawańni litoŭskich adznak — swabodu pracy i razwićcia. Za členaŭ hetaj Krajowaj Rady ja naznačaju ŭžo ciapier hetkije asoby:

Basanawičius — Wilnia; Bizaŭskas — Paniewież; Biržyška — Wilnia; Banajtis — Koŭna; Dowidajtis — Koŭna; Kajrys — Wilnia; Klimas — Wilnia; Malinaŭskas — Wilnia; Mironas — Daŭgi; Narutowič — Brewiki; Pietrulis — Piwašuny; Jurgis Šaŭlis — Wilnia; Kazimiras Šaŭlis — Koŭna; Šernas — Onikšty; Smetona — Wilnia; Smilgiewičius — Užwienty; Staŭgajtis — Paniemuń; Stulginskas — Wilnia; Wajlokajtis — Pilwiški; Jonas Wilejšys — Wilnia.

„ Krajowaja Rada budzie pašyrena, prynimajučy dalejšych členaŭ, u čysle katorych buduć takže palaki, niemcy, biełarusy i žydy. Litoŭskaja hramadzkaja orhanizacija padhataŭlajecca i budzie wam predstaŭlena".

Usie pramowy byli pračytany takže pa litoŭsku.

„Wilnaer Ztg" s pryčyny hetych prypadkoŭ piše:

„Interesy Litwy ciahnuć jaje na zachod. Tolki tam može jana znajści aporu dla siabie. Hetak Litwa pajšła pa darozi, katoraja može dawiaści jaje da rasćwietu".

---

24 wieraśnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi, na uzbiarežžy mora i miž Hutholct i Westhuk artyleryjskije bitwy dajšli iznoŭ wialikaj siły.

Front niamieckaho Naślednika: Na roznych adrezkach frontu En i ŭ Šampani ahoń dajšoŭ wialikaj siły. Pad Werdenam artyleryjskaja bitwa paabiedzi i ŭ načy welmi ažywiłasia.

Zbity 14 samałotaŭ.

Uschodni teatr.

Front Leopolda Bawarskaho: Pry Jakobštaci ŭziaty 55 harmat, u tym liku 5 ciažkich—kalibru ad 26 da 28 cm. U horadzi ŭziaty bahatye zapasy, u tym liku šmat chleba i muki.

Na poŭnačy ad Baranawič i na zachodzi ad Łucka rasiejskaja artyleryja wyjawiła ažyŭlenuju čynnaść.

Front Makienzena: Na poŭnačy ad Fokšan i na Sereci—ažyŭleny ahoń i pieredawyje styčki. My ŭdačna abstreliwali wagzał u Galacu.

PIECIARBURH (P.T.A.). Prajekt pamienšeńnia składu armii tłumačycca dźwiema pryčynami. Pieršaja—što staronka nia može nadalej astawacca biez mužčynskich rabočych sił; druhaja—što treba aswabadzić armiju ad

Apryč taho, dzieržaŭnaja kazna zbieraže značnyje summy, jakije ciapier wypłačywajucca siemjam sałdatoŭ.

ŠTOKHOLM. Pałažeńnie Kierenskaho s pryčyny niewyraznaho stanowišča jaho u sprawie Korniłowa—niaćwiordaje, i z roznych staron jamu hroziać. Za budučaho zbaŭcu Rasiei ličać nowaho wajennaho ministra, hienerała Wierchoŭskaho. U časi japonskaj wajny jon byŭ ješče prostym sałdatam i wielmi adznačyŭsia ŭ hetaj wajnie.

ŠTOKHOLM. Rasiejskaje ministerstwo ŭnutrenych dzieł pryhataŭlajecca da pierajezdu ŭ druhoje miejsco. Archiwy jaho posłany ŭžo na parachod, katory zawiazie ich u adno miesto na Wołzie.

PIECIARBURH (P.T.A.). U dziennym prykazie Kierenskij dziakuje Aleksiejewu za jaho zasłuhi pry biazkroŭnym tušeńni buntu Korniłowa i pry ŭparadkawańni wialikaho hieneralnaho štabu. Jaho adstaŭka pryniata, i jon pastupaje na usłuhi da tymčasowaho uradu.

PIECIARBURH (P.T.A.). Z Jałty telehrafujuć, što zdaroŭje b. imperattycy Maryi Fiodaraŭny wielmi papsawałosia.

Sprawa Suchomlinowa.

PIECIARBURH (P.T.A.). Abaronca napadaje na Gučkowa, tłumačučy ahitaciju jaho proci Suchomlinowa čestalubstwam. Niedastatačnaść raboty Suchomlinowa jon tłumačyć warunkami staroha ładu, kali adzin minister zaležaŭ ad ŭsich druhich, dy heta wielmi zaciahiwało spaŭnieńnie ŭsich prykazoŭ.

Cižary wajny.

U rasiejskaj časopisi «Rabočaja Gazieta» nadrukowana wielmi cikawaja staćcia pad zahałoŭkam: «Skolki kaštuje Rasiei wajna dy skul biarucca hrošy na jaje», ŭ katoraj, mIž inšym, čytajem: «Kožyn dzień wajny z Japonijej kaštawaŭ Rasiei 3 miljony rub., a ŭ 1914 hadu Rasieja wydawała ŭ dzień 10 miljonaŭ. U pačatku 1915 hodu kožyn dzień wajny kaštawaŭ užo 18¹/₂ miljonaŭ, u wosieni 1915 — 31, 2 miljonaŭ, wiasnoj 1916 — 37, 6 mil. rub., a ŭ 1917 hadu dzień wajny abchodzicca 54 miljony rubloŭ.

«Dziewiatnadcataho lipnia minuli try hady ad pačatku wajny, i za hety čas Rasieja wydała na wajnu 36 miljardoŭ rubloŭ. Hetyje ahramadzistyje hrošy wytračeny nie z hatowych zapasoŭ, a ŭziaty, jak pazyka. Ješče pierad wajnoj dzieržaŭny doŭh Rasiei dachodziŭ 9 miljardoŭ rub., i kali-b wajna skončyłasia ŭraz, dyk pry kancy jaje doŭh Rasiei dajšoŭ-by 45 mijardoŭ. Ale minister finansoŭ rachuje, što wajennyje wydatki nie abmiežywajucca wydatkami tolki na wiadzieńnie wajny, dy što prydziecca zapłacić niekolki miljardoŭ na likwidaciju paśledstw wajny, a tady u studniu 1918 hodu hasudarstwieny doŭh Rasiei dojdzie wializarnaj summy 55 miljardoŭ rubloŭ.

Taki strašenny cižar uzwaliła ŭžo wajna na ŭwieś narod u Rasiei, zakabaliŭšy nia tolki sučasnaje, ale i patomnyje pakaleńnia, katoryje buduć prymušeny spłačywać hety doŭh. Kab mieć paniaćcie ab tym, jakoje značeńnie maje hety doŭh dla narodu, dawoli skazać, što, razłažyŭšy jaho na 160 miljonaŭ žycharoŭ Rasiei, wypadzie na dušu 344 rub. I heta nia ŭsio: adnych pracentoŭ, ličučy pa 4¹/₂ u hod, prydziecca płacić za jaho paŭtrecia miljarda, — značyć, kožyn žychar pawinien budzie addawać na apłatu pracentoŭ kala 16 rub. u hod, — nia ličučy spłaty kapitału, nia ličučy padatkoŭ na dzieržaŭnuju haspadarku i ahulnyje patreby narodu.

Prykład Rasiei daje nam mahčymaść sudzić ab tym, jakije šalonyje achwiary dabrom nasie ŭwieś świet u hetaj strašennaj wajnie.

Kaliž hlaniem na more pralitaj krywi, kali kiniem wokam na wialikije abšary ziamli, abiernienyje ŭ pustyniu, kali padumajem, skolki kalek i inwalidaŭ prydziecca karmić paśla wajny,— dyk tady stanie jasnym, jakoje strašennaje lichadziejstwo ŭčynili tyje, chto dziela karyści kučki kapitalistoŭ, dziela zabaspiečeńnia im usio wyšejšaho uzrostu ich dachodaŭ ciškom hatowiŭ hetu strašennuju bojniu i kinuŭ iskru, ad jakoj uzniaŭsia suświetny pažar.

H. B.

U Wilni i wakolicach.

—×—

× **Biełaruski publičny schod.** U niadzielu, 30 wieraśnia, s pazwaleńnia Stadthaŭptmanna ŭ ¹/₂4 hadz. paabiedzi ŭ Biełaruskim Klubie, Św. Jurski pr, 22, adbudziecca publičny schod, na katorym budzie pračytan referat ab biełaruskim nacyonalnym ruchu, paśla katoraho adbudziecca abmien dumkami.

× **Zapis u miestowyje kramy.** Termin zapisu ŭ miestowyje kramy dziela atrymliwańnia spažyŭnych praduktoŭ na karty pradoŭžen da kanca hetaho miesiaca.

× **Našy wiaskowyje koni,** pawodłuh zawiereńnia niamieckaho wučonaho, Kriega, swajej budowaj cieła napaminajuć wymieršaho pieradhistaryčnaho kania.

× **Skoraja pomač.** Za apošni tydzień skoraja pomač dadziena ŭ 63 prypadkach; karetka wyježdžała ŭ 28 prypadkach.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz	najniž.
19—20	+ 17,7°	+ 11,°
20—21	+ 13,0	+ 11,°
21—22	+ 16°	+ 8,°
22—23	+ 13°	+ 9,°

Z USiAHO KRAJU.

Pawinnaści staršyn.

Niamieckije ŭłaści apawieščajuć, što staršyny pawinny hetak sama dastaŭlać małako, jajki i t. d., jak usie hramadzianie. Za nieakuratnaść ich karacimuć ješče ciažej, čym druhich, bo jany, jak świadomyje ludzi, pawinny dawać prykład usim.

Padatak s kaniej.

Dziela pakryćcia raschodaŭ, wyzwanych zmahańniem s chwarobami u skaciny, ustanoŭlen padatak pa 25 fen. s kožnaho kania.

PADBRODZIE. Tut pajawilisia padroblenyje niamieckije 25-rubloŭki.

PADBRODZIE. Sielanie Jan Michałoŭski i Francišk Papuk zatrymali na šlachu dwoch padarožnych i, hroziačy im, zažadali hrošy. Za gwałt sud zasudziŭ kožnaho z ich na 6 mies. u wastroh.

MICHAŁAWO. Niamieckije ŭłaści pazwolili tut iznoŭ adpraŭlać prawasłaŭnuju imšu.

ŚWIENCIANY. Tut pajawilisia fałšywyje niamieckije 25-rubloŭki, zroblenyje čarnilam, tušem i kolerowym ałuŭkom. Ułaści areštujuć usich, u kaho akazwajucca hetkije bumažki.

HRODNIA. Čynnaści sudowaho prystawa (wypaŭnieńnie spaŭnicielnych listoŭ) abmiežywajucca tolki miestowym pawietam Hrodni. U sielskim pawieci hetyje čynnaści naležać da žandaroŭ. Zrobieno heta dziela uskareńnia dzieławodztwa.

Sud zasudziŭ try asoby — dźwie za pabićcie ludziej, a adnu — adnu za biććcio kania.

HRODNIA. Na mocy zahadu Stadthaŭptmana, kramy pawinny być adčynieny nie raniej 8 hadz. ranicy i nie paźniej 8 wiečara.

Najwyšejšyje ceny na miaso pawodłuh kart ustanoŭleny: jaławičyna — 1 m. 70 f., trefnaja — 1 m. 30 f.; świnina — 1 m. 50 f.

BIEŁASTOK. Na mocy niamieckaho zakona ab adkazie baćkoŭ i apiakunoŭ za prastupki nialetnich dzlaciej adnu tutejšuju kabietu za toje što dwoje chłopčykoŭ jaje krali bulbu, sud zasudziŭ na 1 tydzień u wastroh.

BIEŁASTOK. Kraży skuranych pajasoŭ s fabryk trywajuć dalej. Hetymi dniami u adnej fabryce iznoŭ ukrali pojas z mašyny 19 arš. doŭhi canoj 900 m.

BIELSK. Kali niemcy zajmali Bielsk, usie prawasłaŭnyje świaščeniki ŭciakli adhetul razam z adstupaŭšymi rasiejcami, i tutejšy prawasłaŭny narod astaŭsia biez duchoŭnaj apieki. Ciapier siudy pierewiali z Hrodni św. Kowalowa, katoraho wielmi horača witali jaho nowyje parachwijanie.

HRANDZIČY. Za admowu wypaŭnić uzłoženuju na ich pawinnaść 11 tutejšych žycharoŭ aštrafowany na 20 rub. kožyn.

BARABERYČY. Za niesłuchmianaść wojta, zahadaŭšaho adnamu tutejšamu sielaninu jechać u Hrodniu, apošniaho pakarali štrafam na 20 rub.

FILIPOWO. Tut prajšła redkaja ŭ hetu paru hodu nawalnica; ad piaruna zhareŭ uwieś dwor sielanina Gašynskaho, pahib uwieś uradžaj.

KRYWAJA, sakolsk. paw. U śnieżniu 1916 h. tut zabili nažami handlara Chackiela Brumera, 60 hadoŭ, i žonku jaho. U červieni 1917 h. ŭdałosia areštawać Juryja Wojdiłowiča, z Horščyny, katoraho adna kabieta winawaciła, što ŭ noč lichadziejstwa jon pryjšoŭ da jaje z akrywaŭlenymi rukami. Na sudzie W. pryznaŭsia da winy i byŭ zasudžen na ŭsio žyćcio ŭ papraŭčy dom.

ALEKŠYCY. U wioscy Zinieŭcy zhareli try humny. Miejscowaja dabrawolnaja pažarnickaja kamanda, nia hledziačy na silny wiecier, abaraniła inšyje budoŭli. Pažar uzniaŭsia ad padpału na hrunci zajzdraści. Winawajca areštowana.

ŁUPIANKA. Sielanina Ł. abakraŭ jaho najmit na 375 rub. Złodziej uciok u Biełastok, dzie adzieŭsia «za pana», ale, na swajo nieščaście, papaŭsia na rynku na wočy swajho abakradzienaho haspadara. Ł. pačaŭ krepka bić najmita, parwaŭ na im usiu «panskuju» opratku i addaŭ u ruki palicii.

PLANTY. Stado «Wirtschaftsausschuss'a» pačało chwareć na chwarobu ŭ letkich. Heta chwaroba zjaŭlajecca u statku, katory pasiecca ŭ poli i s trawoj hłytaje červioŭ, a tyje papadajuć z horła ŭ letkije i rastuć tam da 8 centymetroŭ daŭžyni i taŭščyni hrubaj nitki. Chwaroba heta — ciažkaja, ale pry dobrym dahladzie blizka zaŭsiody chworaja žywioła zdarawieje.

RUDNIKI. Žandarskaja warta zaŭważyła ŭ načy ŭ pohrebie adnaho žychara światło. Dumajučy spajmać li-

---

I. Mityčnyje i abradawyje pieśni:

(Hladzi u № 66—76 «Homana»).

11) Chreśbinnyje.

I.

U niadzielku rana — paranieńku
Naša babačka pa dwaru chodzoć,
Pa dwary chodzić, Hospada Boha prosić:
„A daj-že, Bože, hetamu dziciatku
„Dy dobruju dolu:
«I hrašawuju, i zbožawuju,
«I trejciuju wienčalnuju!»
U niadzielku rana — paranieńku
Naša kumačka dy pa dwary chodzić,
Pa dwaru chodzić, Hospada Boha prosić:
«A daj, Bože hetamu dzieciatku
«A dobruju dolu:
«I hrašawuju, i zbažawuju
«I trejciuju wienčalnuju!»
U niadzielku rana — paranieńku
Naš kumoček pa dwary chodzić,
Pa dwary chodzić, Hospada Boha prosić:
„A daj-že, Bože, hetamu dziciatku
„A dobruju dolu:
„I hrašawuju, i zbažawuju
«I trejciuju wienčalnuju!»

II.

U niadzielku rana—paranieńku
Usie zwany znanili,
Usie žonački maładzieńkije
K utreni chadzili.
Adna naša paradzicha
Ŭ jutreni nie była,
Dy jana-ž sabie maleńkaho
Synka spawiła!
Nia wymalujuć malarčyki
Dy pry jasnaj świečy,
Jak Hospad Boh zmalewaŭ
Twaryn nožki, ručki, plečy.
Nia wymalujuć malarčyki
Ŭ jasnuju dninu,
Jak Hospad zmalewaŭ
Broŭcy swajmu synu.

12) Wiasielnyje.

Zaručyny.

U nas siahońnia zaručynki —
Boh nam daŭ! (2 razy).
Marjanačka naša zaručajecca —
Boh nam daŭ! (2 razy).
Jaje tatulka uciešajecca —
Boh nam daŭ! (2 razy).
Jaje mamulka umilajecca —
Boh nam daŭ! (2 razy).

Pabudka maładoj u dzień ślubu.

Ustań, ustań, małada,
Umyjsia, prybiarysia, małada,
Wychodž s świaciołki, małada:
Tam ciabie daŭno ždali
I pad nožki zaściłali!
Tam tabie ručańki zwiažuć
I praŭdańku skažuć.

U časie abiedu.

„Aj, žal maju, matulka, na ciabie,
Što nie znasiła tonkaj kašulki u ciabie.
— Znasiła, majo dziciatka, znasiła,
Dy za hulnioj, za krasoj zabyła!"
—„Aj žal maju, matulka, na ciabie,
Što addaješ daloka zamuž ad siabie!»
— A ni daloka, majo dziciatka, niedaloka:
Dastreliš z łuka, dahledziš z woka!"
„A ci možna, maja matulka, adkazać?"
— „Nia možna, majo dziciatka, nia možna:
Nie adnu subotku sciorli rabotku za taboj,
Nie adzin światok pili miadok za ciebie"!

Pierad wyjezdam da ślubu.

Zletali, zlynali dwa anioły z nieba,
Sieli, pali na Antonawo wakaonce,
A z wakonca na Nastničynu hałoŭku,
Spytali, spytali u krasnaj dziewuchny:
«Ci błahasławiła ciabie matulka, małada?»

chadzlejoŭ, žandary ŭwarwalisia ŭ pohreb, ale znajšli tam tolki waśmiora ludziej, katoryje ihrali hazardowa ŭ karty z wielmi wysokimi staŭkami. Čaćwiora akazalisia prafesyonałami, katoryje akazwali čeść ‚wialikim kartowym klubam eŭropejskich stalic.

KOUNA. U Koŭni zawialisia pieršyje niamieckije pačtowyje skrynki, katoryje swajej formaj i koleram zusim rožniaca ad užywanych rasiejcami.

SUWAŁKI. 14 wieraśnia minuli try hady s taho dnia, jak niemcy pieršy raz uwajšli ŭ hety horad. Praŭdy, u šniežniu 1914 h. jany byli prymušeny pakinuć jaho, ale ŭ lutym 1915 h. jany iznoŭ pryjšli i astalisia pa siahońniašni dzień.

SEJNY. Apryč žmudzkaj, jak wiadoma, jość druhaja litoŭskaja dyecezija— sejneńskaja, katoruju nazywajuć także aŭhustoŭskaj. Ciapier u jej jość biskup u Wiłkowiškach, 7 dekanatoŭ z 93 parachwijami ŭ miežach byŭšaj Suwałkskaj huberni i 4 dekanaty s 56 parachwijami ŭ byŭšaj łomžynskaj huberni. Pierad wajnoj da dyecezii naležało 446.000 parachwijan u suwalščynie i 250.000 u łomžynskaj huberni. U dyecezii — 128 kaściołaŭ, u tym liku 21 filialny, i 91 kaplica. Čysło ksiandzoŭ dachodziło 352, u tym liku 273 litwiny i 79 „palakoŭ“. U Łomžy i Ščučynie byli žanockije manastyry z 23 mniškami.

RYHA. Pierad zaniaćciem Ryhi niemcami ceny na pradukty pieršaj patreby dajšli niezwyčajnaj miery. Litr małaka kaštawaŭ 85 kap., funt świniny — 5 rub. 60 kap., funt masła — ad 6 da 7 rub. Chleba ŭ tydzień wydawali na dušu ad 10 da 12 funtoŭ. Zarabotnaja płata ŭ Ryzie dachodziła 7 r. 50 k. u dzień.

RYHA. Ab značeńni Ryhi, jak tarhowaho miesta, možna sudzić s taho, što ŭ Ryhu pašla Pieciarburha prywozili bolš tawaroŭ, čym wa ŭsie inšyje porty Rasiei. Miž staronkami, jakije mieli tarhowyje znosiny z Ryhaj, na pieršym miejscy stajała Anhlija, a za jej — Niamieččyna. Hadawy tarhowy abarot Ryhi ŭ 1911 hadu dajšoŭ 372 miljonaŭ rubloŭ Wywozili hetkije tawary: drewo, jajkie, skury, lon; prywozili ŭ Ryhu: wuhalle, mašyny, kaŭčuk, bawoŭnu.

NIDER BARTAU. (pad Libawaj)- Tutejšyje žychary Marcin Stulpe i Jakub Jaŭnzen pajšli ŭ načy ŭ susiedni. je wioski da dzieŭčat. Tamtejšyje chłopcy nie chacieli dapuścić «konkurencii», i uzniałasia bojka žaleznymi łapatami i inšymi padobnymi strumentami, ŭ časi katoraj adnaho chłapca zabili. Akružny sud pryznaŭ Stulpe i Jaŭnzena winawatymi ŭ zabojstwie, praŭda, pry zmiahčajučych akaličnaściach, i zasudziŭ pieršaho na 7 miesiacoŭ, a druhoha — na 3 hady ŭ wastroh.

MAHILOU. Tutejšaja rada rab. i sałd. zažadała u Kierenskaho bolš surowaho dahladu nad areštawanym i začynienym tut u adnej haścinicy Karniłowym.

Oficyalny addzieł.

Apawieščeńnie.

500 marak nahrady.

11-ho hetaho miesiaca pierad abiedam pamočnik starasty, Minejko, u dwary Jodze, byŭ zabit i abrabowan bandaju z 20 duš. Lichadziei — pierawažna litwiny; jany mieli niamieckije strelby. Chto zadzieržyć lichadziejoŭ i mahčymych ich supolnikoŭ, abo daść wiedamaści, chto jany i dzie ukrywajucca, dy pawodłuh hetaho ich možna budzie areštawać, — tamu daduć nahradu da 500 marak.

Usie wiedamaści treba padawać p. Krejshaŭptmanu ŭ Šaŭlach, abo na najbližejšaj žandarskaj stancii.

Ciažkaja kara ždže taho, chto dašć schoŭku lichadziejam abo ich supolnikam, ci akaže inšuju pomač.

Wilnia, 13 wieraśnia 1917 h.

Der Chef der Militär-Verwaltung
Litaŭen
Franz Jozef Fürst von Insenburg-Birstein.

WIESTKI Z RASIEI.

HAAGA. «Russk. Wola» piše, što nowaja rasiejskaja respublika budzie orhanizowana pawodłuh prykładu Šwejcaryi.

Demokratyčnaja konferencija, katoraja sazywajecca na 25 wieraśnia, wyzywaje ŭ roznych kruhach hramadzianstwa trywohu s pryčyny jaje radykalnaho składu. Dumajuć, što bolšaść konferencii, złoženaja z bolšewikoŭ, addaść usiu ŭłaść radam rab. i sałd. i čysta socjalistyčnamu gabinetu. Praŭda, spadziajucca, što konferencija ješče bolej uzmacuje razdzieł miž bolšewikami i mieńšewikami. Mieńšewiki stajać za uhodu z druhimi partyjami, a bolšewiki zajaŭlajuć: usia ŭłaść pawinna być addadziena radam rab. i sałd.

„Now. Wr.“ ŭ numery s 15 wieraśnia kaže, što tymčasowy ŭrad ad času swajho istnawańnia nie rabiŭ s sajužnikami nijakich tajnych umoŭ. Ab adnosinach tymčasowaho uradu da londonskaj konwencii ab tym, kab nie rabić separatnaho mira, z hetaj pryčyny ničoha niewiadoma.

KOPENHAGA. Ahulny schod rady rab. i sałd. pryniaŭ rezoluciju bolšewikoŭ, katoryje žadajuć addačy ŭłaści radam rab. i sałd. U adkaz na heta urad rady wyjšoŭ u adstaŭku,—u tym liku Čcheidze, Skobielew, Cereteli i Černow. Wybary nowaho uradu adbuducca na čarodnym zasiedańni.

Kamisija kadeckaj partyi pryniała rezoluciju, pryzywajučy členoŭ partyi nie prynimać učaścia ŭ demokratyčnaj konferencii, sazwanaj u Pieciarburzi radaj rab. i sałd.

LONDON. «Daily Telegr.» danosić s Pieciarburha, što bolšewiki wyjaŭlajuć iznoŭ enerhičnuju čynnašć. Demokratyčnaj konferencii, katoraja zbiarecca ŭ sieradu, jany ŭžo ciapier starajucca prydać charakter dzieržaŭnaj dumy, i jana pawinna wybrać nowaje ministerstwo zamiest ciapierašniaho. Haława Socyał-rewolucyonieroŭ, Černow, wystupiŭšy z uradu, dałučyŭsia da bolšewikoŭ i wiadzie enerhičnuju rabotu. Sazyŭ demokratyčnaj konferencii—heta najbolš jaho zasłuha.

Rada rab. i sałd. u Maskwie pryniała ješče bolej radykalnuju rezoluciju, čym pieciarburskaja.

Nabližajecca moment stanoŭčaj styčki miž warožymi partyjami.

Tolki ciapier wyjawiłosia, što Kierenskij byŭ praz niejki čas začynien u zimowym pałacu, akruženy bolšewikami.

PIECIARBURH. Bolšewiki trebujuć naznačeńnia socyalistyčnaho uradu, kab zrabić zamireńnie i ŭraz že pačać pierehawory ab miry.

«Daily Express» danosiać s Pieciarburha, što tam prawodzicca terror. Bolšewiki žadajuć śmierci Milukowa, Rodzianki i 22 členoŭ Dumy, katorych winawaciać u učaści u buchle Korniłowa. U Pieciarburzi i Maskwie treba spadziewacca aružnych manifestacij za mir.

Rada rab. i sałd. pastanawiła wybrać śledčuju kamisiju u sprawie Korniłowa. „Nowaja Žizń“ tłumačyć heta tym, što tymčasowy ŭrad choče zatušyć sprawu Korniłowa.

Minister unutrenych spraŭ zawiŭ, što ahulnaje čysło wybarščykoŭ u ustanoŭčy sejm dachodzić 90 miljonaŭ duš. Košt wybaroŭ ličać na 100 miljonaŭ rubloŭ.

ŠTOKHOLM. Spraŭnicielny kamitet rady deputatoŭ ad sielan Rasiei zwiarnuŭsia da rabočaj demokracii ŭsiaho świeta z adozwaj. Sielanie zajaŭlajuć ab swaim pryłučeńni da socyalistyčnaho internacyonału. Štokholmskaja konferencija adbudziecca tady, jak usie demokracii świetu buduć mieć mahčymašć swabodna sabracca, kab ustanawić asnowy krepkaho, wiečnaho mira.

ŠTOKHOLM. U swaim orhanie „Dieło Naroda“ Černow predłahaje tymčasowamu uradu padčynicca abo ustupić. Kierenskaho treba ličyć užo siahońnia pałonnym bolšewikoŭ.

Z Maskwy hetak sama dachodziać wiestki, što ŭsia tamtejšaja rada rab. i sałd. znachodzicca pad upływam bolšewikoŭ.

ŠTOKHOLM. „Rieč“ piše: «Palityčny barometr sulić buru».

Rada rab. i sałd pazwoliła kadetam być členami uradu, kali kadeckaja partyja ačyścicca ad abwinieńnia ŭ paddzieržcy zmowy Korniłowa.

Kierenskij wystupiŭ s partyi socyał-rewolucyonieroŭ, kab być bolš niezaležnym.

KOPENHAGA. Utworenaje Kierenskim ministerstwo papraŭdzi ješče nie pačało žyć, bo socyalistyčnyje i socyał-rewolucyjnyje polityki admaŭlajucca paddzieržywać nowy urad. Papraŭdzi, Rasiejej upraŭlaje dyrektoryja s Kierenskim napieradzi.

PIECIARBURH. Aleksiejew admowiŭsia być načalnikam hieneralnaho štabu. Jaho miejsco zaniaŭ b. hłaŭnakamandujučyj pałudzienna - zachodnim frontam, Čeremisow.

— Tahdy mianie rodna matulka błahasławiła,
Jak jana mianie malusieńku sparadziła,
A sparadziŭšy s syroj ziamielki uzniała,
A uzniaŭšy ŭ tonki pialuški spawiła,
A spawiŭšy kumom na ruki padała,
A padaŭšy Hospada Boha prasiła:
«Błahasławi, Bože heta dzicia da chrostu,
A s chrostu błahasławi, Bože, da rostu,
Ad rostu błahasławi, Bože da wienca,
Ad wienca błahasławi, Bože, da žyćcia!»

Oracija swata pierad šlubam.

1) Scichni ty, dudka, scichni, hałubka! Kab ty wiek ihrała, a na hety časy pierestała;—także i wy scichnicie, žonački, biełyje hałowački, čornyje aborački. Nie dla was samich, a dla słuh swaich i dla Hospada Boha i Ducha Światoha, ‚praz pašanu wašu prošłamu uskrasieńniu, załatomu kresłu, mužskomu pasiadzeńniu. Heta-ž nie ja prašu, a naš kniaź małady, a waš ziać rodny, kab wy jaho pabłahasławili i paračyli za cisowyje stoły, za šaŭkowyje abrusy, za winnyje čary, za Božyje dary, kab sieść i spić i zješć i pabiasiedać. Chleba-soli dać i ŭsich pazwać i ŭ dudu zaihrać.

Prašu-ž hetamu dziciaci błahausłaŭleńnie daci anielskim słowam i nizkim pakłonam.

Adkaz: Błahasłaŭ Bože!

2) Także-ž jon prosić swaju rodnuju mamku radzicielku, najmilejšuju karmicielku, katoraja jaho ciažeńka nasiła i ciažej taho sparadziła, ciomnyje nočki nie dasypała, s pačopak nožek nie wyimała, šelehawała-pałahawała, jasnaj świečki nie pahašała. Prašu-ž hetamu dziciaci za matku błahasłaŭleńnie daci anielskim słowam i nizkim pakłonam.

Adkaz: Błahasłaŭ Bože!

3) Także-ž rad-by jon swajho radnaho tatku na błahaŭsłaŭleńnie pazwaci, dy niehdzie-ž jaho uziaci: s taho świetu nie padniaci: hrabowyje doški scisnuli nožki, žoŭtyje piasočki zasypali wočki, syra mać-ziemla k hrudcam prylehła, čornaja smaha na hubu uspała; rad-by jon bujny wietry nanlaci u čystaje pole pasłaci, žoŭtyje piaski raskapaci, hrahowyje doški razłamaci. Nie jaho-ž to wola, a samaho Hospada Boha i Ducha Światoha. Prasu-ž hetamu dziciaci za tatku błahasłaŭleńnie daci anielskim sławam i nizkim pakłonam.

Adkaz: Błahasłaŭ Boze!

4) Także-ž jon prosić rodnuju babku katoraja pry radoch stajała s čornaj ziamli padnimała, pieršuju malitwu nakładała, na sinim mory u biełym kamiašku wady dastawała i ŭ hetaj wadaicy skupała. Prašu-ž hetamu dziciaci za babku błahasłaŭleńnie daci anielskim słowam i nizkim pakłonam.

Adkaz: Błahasłaŭ Bože!

5) Także-ž jon prosić swaju chrosnuju mamku i tatku katoryje jaho pad chrost wazili, u Boha doli i ščaścia prasili, da papoŭ, ci da ksiandzoŭ uspiełaščych, daświečak haraščych i da zwanoŭ źwiniaščych padnasili. Prašu-ž hetamu dziciaci za chrosnaho tatku i mamku błahasłaŭleńnie daci anielskim słowam i ninzkim pakłonam.

Adkaz: Błahasłaŭ Bože!

6) Także-ž jon prosić panoŭ-paniatak i maleńkich dziciatak, s kuta da zapiečka, kožnaho čeławiečka. Prašu hetamu dziciaci błahasłaŭleńnie daci anielskim słowam i nizkim pakłonam.

Adkaz: Błahasłaŭ Bože!

7) Także-ž jon prosić i tych babyłak, što nie majuć ni karoŭ, ni kabyłak, na sabie z lesu katoryje drowy nasili u Boha jamu doli i ščaścia prasili. Prašu-ž hetamu dziciaci błahasłaŭleńnie daci anielskim słowam i nizkim pakłonam.

Adkaz: Błahasłaŭ Bože!

Padježdžajučy pad dom maładoha.

Adčyni, mamuchna, nowy tyn, —
My wiaziem niawiestku, jak twoj syn!
Adčyni, mamuchna, wakonce,
My wiaziem niawiestku, jak sonce!
Wot tabie, mamuchna, pasłužka,
A mnie maładomu padružka!
Tabie, mamuchna, pić padawać,
A mnie małojcu paściel słać!
Zahadaj, mamuchna, jak chacia,
Pahadaj, mamuchna, jak dzicia.

Na adjezd družyny.

Pa zamorju sini kraski sinieli,
Pa zastollu luby hošci siadzieli.
Skolki sinieŭšy, sini kraski pawianuć,
Skolki siadzieŭšy, luby hošci pajeduć!

ŠTOKHOLM. „Dzień“ piše: Pałaženie wialikich miest, pierapoŭnienych uciekačami z zaniatych worahami ziamiel, — strašennaje. Mnoha ŭciekačoŭ nakładajuć na siabie ruki; baćki zabiwajuć swaich dziaciej.

PIECIARBURH. Hetman donskich kazakoŭ, Kaledin, i Puryškiewič iznoŭ wypuščeny na wolu.

Z usiaho świetu.

BUENOS AJRES (Reuter). Arhientynski senat biezmała ŭsiemi hałasami pastanawiŭ razarwać dyplomatyčnyje znosiny z Niamieččynaj.

LUGANO. Rewolucyjny ruch u Italii prynimaje respublikanski charakter. U Itali pryhataŭlajucca wielmi ważnyje prypadki s samymi surjoznymi pasledztwami.

BERN. Francuskije socyalisty i radykalnyje socyalisty admowilisia wyskazać swajo dawierje nowamu ministerstwu Penlewe.

LONDON. 4.000 rabotnikoŭ u dokach parachodnych tawarystw kinuli rabotu, bo žadańnie, kab wydalili adnaho nadsmotrščyka, nie było spoŭnieno. Da ich majuć pryłučycca ješčè 50.000 rabočych.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

21.IX. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: 20 wierašnia na šyryni 12 kil. worahi sabrali dzieła natupleńnia ŭsie byŭšyje ŭ ich siły. Paśla najsilniejšaho barabannaho ahnia z harmat i minamiotaŭ na wuzkim fronci miž Langmark i Holebeke s paddzieržkaj pancyrnych samachodaŭ i ahniemiotaŭ 9 anhlickich dywiwizij pačali šturm. Paśla bitwy s pieramiennym ščaściem worahi ŭwarwalisia ŭ naš zaščytny pojas na 1 kil. hłyboka. U worahoŭ strašennie wialikije straty, i jany siahońnia ranicaj bolš nie atakawali.

22.IX. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Ad abieda ahoń artyleryi la mora i ad Izera da Dej iznoŭ dajšoŭ wialikaj siły. A hadzinie 6 wiečara miž Langmark i Holebeke uzniaŭsia samy silny ahoń, a paśla ŭ čyślenych punktach anhlickaja płachota pačała šturm, ale ŭsiudy była adbita ahniom ci štykami.

Za apošnije dwa dni zbity 39 samalotaŭ i dwa prywiaznyje latučyje šary. My utracili 3 samaloty.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Na zachonim bierazi Dźwiny našy wojski prarwali rasiejskije pazycii na paŭnočnym zachodzi ad Jakobštatu. Na šyryni 40 kil. my dajšli da Dźwiny, prajšoŭšy šmat dzie da 10 kil. upiarod Jakobštadt u našych rukach. Uziaty ŭ pałon bolš za 400 rasiejcoŭ, zdabyty 50 harmat.

Makiedonski front: U barystych wakolicach miž wozieram Orchida i Skumbi aŭstryjackije i niamieckije wojski ŭ wostrych bitwach adkinuli worahoŭ nazad.

23.IX. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Anhlickije monitory abstreliwali Ostende. Paciarpieła katedra Zabity 7 bełhijcoŭ ranieny 24. Na fronci Flandryi — ahoń artyleryi roznaj siły. Paśla barabannaho ahnia pačalisia silnyje miejscowyje ataki anhličan na paŭudziennym uschodzi ad S. Žuljen. Worahi adbity. Pry Monši štykami adbity anhlickije roty.

Front niamieckaho Naślednika: Uzdoŭž En, pry Brimon i ŭ niekatorych punktach frontu u Šampani ažyŭleny ahoń. Pad Werdenam artyleryjski ahoń dajšoŭ wialikaj siły.

Worahi utracili 14 samaatoŭ i 1 latučy šar.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: U Jakobštadci ŭziato mnoha wajennych materjałoŭ. Našy wojski dajšli da Dźwiny miž Liwenhofam i Štokmanshofam.

U Pinsku ad rasiejskaho ahnia uznialisia pažary.

Makiedonski front: Na zachadzi ad woziera Orchidy my šturmam adabrali ad worahoŭ wiaršyny.

Austryjackije apawieščeńnia.

WIENA. 20.IX. Italjanski teatr: Pry Kabrykone i Karcano čysło uziatych učora pałonnych uzrasło da 11 aficeroŭ i 516 sałdatoŭ.

WIENA. 21.IX. Italjanski teatr: Adbita italjanskaja ataka proci našych pazycij pry Sil. Uziaty bolš 100 pałonnych sałdatoŭ s 4 aficerami.

Kala wajny.

LUGANO. «Giornale d'Italia» apisywaje strašennaje pałažeńnie, ŭ jakim apyniecca Italija, kali-b socyalistam udałosia dabicca mira, bo jon dla Italii aznačaje śmierć ad hoładu.

BERLIN. (W.T.B.). U kanali Lamanš, Biskajskaj i zatocy Paŭnočnym mory zatopleny 4 parachody i 1 parušnik — razam 18,000 tonn.

U žniŭni našy padwodnyje łodki zatapili ŭsiaho 808.000 tonn warožych sudzien, a ad pačatku nieahraničennaj padwodnaj wajny — 6.303.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). U Atlantyckim akiaanie i Paŭnočnym mory iznoŭ zatopleny 4 parachody, 1 parušnik i 1 rybałoŭ.

BERLIN. Adna z našych padwodnych łodak zbiła strełami francuski samałot i ŭziała ŭ pałon dwoch aficeroŭ i mechanika.

BERLIN. (W.T.B.). U Atlantyckim akiani našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 20. 000 tonn.